

JABLKO SVÁRU „PO O“

Zástupce ombudsmana vytkl mateřským školám povinný odpolední spánek

Taky jste si v první chvíli představili třídu plnou plačících mrňat připoutaných na lehátka? Zástupce ombudsmana s vážnou tváří vysvětloval, že učitelky v mateřských školách nesmějí děti nutit k odpolednímu spánku. Zprávou žila média dva nebo tři dny, ale dokázala za tu dobu namíchnout nemálo učitelek. Jako obvykle těch, které o děti pečují s veškerou odpovědností. Odpolední klid na lůžku přece k mateřinkám léta patří. Tak proč se najednou tvářit, jako by šlo o něco škodlivého?

„U nás si jdou děti po obědě také lehnout,“ odpoví vám v každé mateřské škole. Je to ustálený zvyk vycházející z doporučení pediatrů i psychologů. Z hlediska duševní hygieny je odpočinek pro dítě velmi důležitý.

Pravda ale je, že se čas od času snad všude objeví rodič, který učitelku upozorní, že jeho syn nebo dcera určité spát nebude. Není na to zvyklý, je příliš živý... Stanislav Křeček svým nešťastným vystoupením jen přilil olej do ohně. Rodičů, kteří si nepřejí, aby jejich dítě po obědě odpočívalo, od té doby přibývá. Ale co když se děčko přidá ke kamarádům a po obědě přesto usne? Má je snad učitelka budit, aby rodičům vyhověla?

A tak jí nezbyvá než bezprostředně začít vysvětlovat. Například v čem se liší denní režim dítěte doma a ve škole i jaké má důsledky. „Doma nechávají rodiče dítě ráno spát, dokud se samo neprobudí. Pokud ho ale vodí do mateřské školy, musejí s ním vstávat mnohem dřív. Celé dopoledne je pak pro dítě, zvláště pro to malé, docela náročné. Cesta do mateřinky, oblékat se a svlékat, hrát si s kamarády, kreslit, povídat si, posvačit, hygiena, sebeobsluha, vycházka...“

Hlavně tříletým drobkům už prý při obědě padají víčka. A někdy nejen jim. Odpočinek na lehátku jenom logicky navazuje.

„Děti si mohou přinést z domova oblíbeného plyšáka. Právě s ním v náručí pak odpočívají na lehátku. Někdy jim pustíme z cédecčka relaxační hudbu nebo pohádku, ale nejčastěji si učitelka vezme knížku a čte. Tohle děti milují. Ne všem doma rodiče čtou, takže si to 'po o' užívají.“

Někdo brzy usne, ostatní poslouchají. Po dvaceti pětadvaceti minutách ukolébá

čtení kolikrát i ty děti, jejichž rodiče tomu za mák nevěřili. Starší usnou jen málokdy. Někdo vydrží na lehátku jen tak odpočívat, jiný by si rád hrál. Tady už se praxe jednotlivých mateřských škol liší. Závisí hodně na podmínkách školy, na uspořádání tříd, na počtu učitelek...

Pokud má učitelka děti na očích, mohou se obléct a jít si hrát, ovšem potichu, aby nebudily ty, kdo chtějí spát. Jestliže učitelka na všechny děti nevidí, většinou půjčí nespavcům na lehátko knížku nebo časopis, aby si v něm listovali. Tam, kde se učitelky přes poledne překrývají, mívají naplánovanou speciální činnost s předškoláky, něco jako přípravu na školu.

„Protože máme ložnici od herny oddělenou, měli jsme léta zavedenou praxi, že jednu skupinu dětí v tu dobu hlídala paní školnice. Od té doby, co nám to inspekce

vytkla, musí zůstat všechny děti na lehátkách. Nelíbí se to nám ani rodičům. Stačilo by mít o jednu učitelku víc, to si ale nemůžeme z ekonomických důvodů dovolit.“

Jinde zase naopak inspekce zkoumala, jestli zájmové kroužky nenavazují bezprostředně na dobu, kdy děti obědvají.

Představa, že by kterékoliv dítě k odpočinku nutily, se oslovených učitelek dotkla. „Zase nás postavili na pranyř,“ namítaly. Nerady ale připustily, že někde... možná... co člověk ví!

Tak jak to je s inkriminovaným rozmezím od 13.00 do 14.30, kdy mají děti podle režimu dne odpočívat?

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání říká, že: „V denním programu je respektována individuální potřeba aktivity, spánku a odpočinku jednotlivých dětí (např. dětem s nižší potřebou spánku je nabízen jiný klidný program namísto odpočinku na lůžku apod.). Donucovat děti ke spánku je nepřipustné.“

Zástupce ombudsmana se zaštiťoval Českou školní inspekcí. Požádali jsme proto o odpověď náměstka ústředního školního inspektora Ondřeje Andryse. „Jestliže RVP PV explicitně zakazuje nutit děti do spánku – to znamená nutit děti spát přesně v tom významu, co tato slova znamenají – pak je to samozřejmě nepřipustné. Na druhou stranu dítě potřebuje mít v rámci dne podmínky pro klidné činnosti. Jinak teče: pokud dítě nechce po obědě spát, nikdo ho nemůže nutit, ale musí mu být zajištěn klidový režim. Může ležet, prohlížet si knížky, kreslit si. Záleží na každé konkrétní mateřské škole, jak dětem zajistí odpočinek.“

I když podobné stížnosti by se daly za poslední rok spočítat na prstech jedné ruky, inspektoři v rámci každé inspekční činnosti v předškolním zařízení kontrolují i to, jak která škola zajišťuje dětem nejen odpolední klid, ale celý denní program, jeho obsah i organizaci.

Člověk by nevěřil, že se spáni „po o“ může změnit v bič, kterým rodiče svíhnou, protože „večer pak dítě doma nechce usnout“. Koneckonců nemělo by jít spíš o vzájemné pochopení, o domluvu dospělých ve prospěch dítěte?